

PŘÍBĚH KAPKY: JAROSLAVA HEYROVSKÉHO JAKO VĚDCE I JAKO ČLOVĚKA PŘIPOMÍNÁ PUTOVNÍ VÝSTAVA JIŽ OSMÝM ROKEM

Putovní výstava Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, v.v.i. s názvem Příběh kapky, seznamující širokou laickou veřejnost se životem a vědeckou prací Jaroslava Heyrovského, našeho dosud jediného držitele Nobelovy ceny za chemii, s novým rokem zahajuje i svou další výstavu, v pořadí již devatenáctou. Co se týče místa, zůstává stále na Moravě, protože z Prostějova se stěhuje jižněji, do Uherského Hradiště. Opět bude instalována v prostoru střední školy, tentokrát v Gymnáziu Uherské Hradiště.

Pro pedagogy ze středních škol, jež se zúčastňují vzdělávacích a popularizačních programů pořádaných týmem vědců ÚFCH JH, v rámci kterých jsou seznámeni i s konceptem výstavy Příběh kapky, se možnost zapůjčit výstavu do jejich školy stala příležitostí, jak studentům představit obor chemie atraktivněji, přes životní příběh člověka oceněného Nobelovou cenou. A tak se vstupní vestibul gymnázia na necelé dva zimní měsíce (od 13.1. do 4.3.) promění v laboratoř plnou polarografických přístrojů, knih, fotografií a dalších předmětů spjatých s vědeckou činností a životem Jaroslava Heyrovského.

Výstava bude 12.1.2016 (ve 14 hodin) zahájena vernisáží a prvním návštěvníkům nabídne nejen komentovanou prohlídku expozice, ale i přednášku s titulem Jaroslav Heyrovský, bádající, objevující. "I když tuto přednášku budu přednášet již po dvaasedmdesáté," dodává s úsměvem k zahájení výstavy její spoluautorka Květa Stejskalová, "její posluchači to nepoznají. Oni přicházejí přece poprvé, a já mám tak znovu jedinečnou možnost mladé přesvědčit o kráse a užitečnosti oboru, jakým chemie beze sporu je, a těm starším - pamětníkům osvěžit chvíle naplněné hřejivým pocitem hrdosti, když se zaujetím četli zprávy v novinách o naší první Nobelově ceně."

Putovní výstava Příběh kapky
2015-2016: Brno (17), Prostějov (18),
Uherské Hradiště (19).
20. zastavením bude Opava.

Více na stránce výstavy <http://www.jh-inst.cas.cz/heyrovsky>

použita mapa ČR od
© geography.tym.cz

Myšlenka uspořádat tuto výstavu se zrodila koncem roku 2008 s cílem připomenout v roce 2009 veřejnosti 50. výročí udělení Nobelovy ceny Jaroslavu Heyrovskému (10.12.1959). "Nikdo tehdy nevěřil, že život výstavy se jaksí protáhne. Naše původní představa byla uspořádat ji na třech místech a připomenout 50. výročí udělení Nobelovy ceny. Toto je ale již její 19. expozice, a výstava tak putuje po České republice osmým rokem," představuje výstavu jedna z jejích autorů Květa Stejskalová. V letech 2009 až 2015 byla výstava instalována v Pardubicích (2x), Brně (2x), Praze (4x), Olomouci, Ostravě, Jihlavě, Ústí nad Labem, Děčíně, Teplicích, Žďáru n. Sázavou, Železném Brodu, Vítkově a Prostějově. Možnost navštívit některou z 18 různých expozic již tak mělo okolo 20 tisíc návštěvníků.

Putovní výstava má tři části: první část expozice je tvořena sadou dvanácti panelů (formát A0), které s využitím fotografií a dokumentů přibližují návštěvníkovi život a vědeckou práci Jaroslava Heyrovského (20.12.1890-27.3.1967). Rodinou Heyrovských byly k pořízení kopií zapůjčeny fotografie z rodinného alba, z nichž některá foto nebyla dříve na

veřejnosti prezentována. Řada fotografií, diapositivů a písemných materiálů z archivu ústavu ilustruje výzkumnou práci J. Heyrovského a jeho týmu. Druhou část expozice tvoří přístroje (vývojová řada 10 přístrojů tzv. polarografů), skleněné polarografické nádoby, diapositivy, se kterými polarografisté přednášeli, ukázky knih a publikací o polarografii v různých světových jazycích a i několik polarografických kuriozit. Filmy zhotovené v 50. a 60 letech dokumentující Heyrovského výzkum bývají zájemcům promítány ve třetí části expozice ve formě nekonečné smyčky. Výstavu doplňuje často doprovodný program chemických workshopů a popularizačních přednášek nejen o Jaroslavu Heyrovském a jeho výzkumu v oboru polarografie, ale i o současné vědě a výzkumu v oboru fyzikální chemie, kterou se vědci v ÚFCH JH zabývají dnes.

Pro výběr exponátů tým autorů - vědců z oboru fyzikální chemie (Květa Stejskalová, Michael Heyrovský a Robert Kalvoda † 2012) prohlédl téměř 10 kg písemných materiálů, více než tři stovky fotografií či diapositivů, 6 km celuloidových filmů a desítku polarografických přístrojů. Výstava je již od července 2009 veřejnosti představována prostřednictvím denně aktualizovaných českých i anglických webových stránek, kde si jejich návštěvník může např. spustit videopozvánku, ukázky starých filmů, prohlédne si fotografie z různých expozic a dočte se, co na ní bude možné vidět, ale i jaký doprovodný program bude možné navštívit. Výstavu doprovázejí přednášky s titulem "*Jaroslav Heyrovský, bádající, objevující*", které navštěvují převážně pedagogové se svými studenty a žáky. Dosud bylo předneseno 71 přednášek a vyslechlo je 3255 zájemců.

Organizátoři pro návštěvníky připravují i různé upomínkové předměty s tematikou výstavy (plakáty, zmenšené kopie hlavních výstavních plakátů uspořádané do brožury, záložky, kvízy či výukové pracovní listy aj.), které si zájemci mohou z výstavy odnést. Dalším bonusem je nulové vstupné na výstavu. Na nákladech na její uspořádání, spojených hlavně s jejím převozem a tiskem posterů, se vedle ÚFCH JH (*výstava je jako informační nástroj součástí projektu ústavu s názvem Tři nástroje zaměřené na vzdělávání mládeže a popularizaci výsledků VaV veřejnosti*) podíleli i partneři, kteří pro její uspořádání propůjčili své prostory (PřF a MFF Univerzity Karlovy v Praze, FCHT Univerzity Pardubice, Hvězdárna a planetárium M. Koperníka v Brně, PřF Univerzity Palackého v Olomouci, Úřad MČ Praha 8, SPŠCHG akademika Heyrovského v Ostravě a Muzeum Vysočiny Jihlava, SPŠ v Ústí nad Labem, ČVUT v Děčíně, ZŠ Koperníkova v Teplicích, BiGy Žďár n. Sázavou, SUPŠS Železný Brod, město Vítkov, Gymnázium Mozartova Pardubice, Science centrum VIDA! Brno, Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova) či přispěli finanční částkou na krytí části jejich nákladů (např. DataApex s.r.o., Merck s.r.o. Sigma-Aldrich, s.r.o., projekt NANOPIN, ATG, s.r.o., Bochemie Group, BorsodChem MCHZ, s.r.o.; Teva Pharmaceuticals ČR, s.r.o., Spolchemie, a.s., Sdružení moravských pracovišť AVČR v Brně).

Putovní výstava Příběh kapky patří do celé řady popularizačních akcí, kterými vědci z ÚFCH JH pravidelně seznamují zájemce o přírodní vědy z řad veřejnosti s vědou a výzkumem, který za zdi budovy v Dolejškově ulici na Praze 8 běžně probíhá (viz - <http://www.jh-inst.cas.cz/3nastroje>). Autoři výstavy se s ní zapojují do celoakademického programu popularizace vědy a techniky, který má dlouhodobě nelehký úkol: představit žákům a studentům chemii a fyziku jako perspektivní obory, navíc zajímavé, bez nichž se dnešní moderní společnost obejde jen těžko.

18 různých expozic, které celkem zatím trvaly 28 měsíců, dosud navštívilo téměř 20 tisíc návštěvníků. V roce 2016 si putovní výstavu již rezervovali další zájemci: Univerzita T. Bati ve Zlíně a opavské Mendelovo Gymnázium. Prvním zájemcem pro rok 2017 je Univerzita v Hradci Králové.

Aktuální život výstavy lze sledovat na jejich stránkách s adresou <http://www.jh-inst.cas.cz/heyrovsky>.

ÚFCH J. Heyrovského AV ČR, v.v.i.

Ústav byl zřízen k 1. 3. 1972 pod názvem Ústav fyzikální chemie a elektrochemie J. Heyrovského ČSAV. Vznikl sloučením Polarografického ústavu, který byl založen v roce 1950 a k 1. 1. 1953 začleněn do ČSAV, a Ústavu fyzikální chemie ČSAV, který byl zřízen k 1. 1. 1955 z dřívější Laboratoře fyzikální chemie, založené v ČSAV k 1. 1. 1953. Současný název ústavu byl přijat k 1. 8. 1993. Od 1. ledna 2007 se ústav stal veřejnou výzkumnou institucí ve smyslu zákona č. 341/2005 Sb.

Předmětem činnosti ÚFCH JH je v první řadě badatelský výzkum ve fyzikální chemii včetně elektrochemie, v analytické chemii a v chemické fyzice, uskutečňovaný teoretickými (výpočetními) a experimentálními metodami. Ústav dále napomáhá uplatňování výsledků svého badatelského výzkumu v praxi. Významně se též ve spolupráci s vysokými školami podílí na výuce a vzdělávání vysokoškolských studentů a doktorandů.

ÚFCH JH je se svými téměř 200 zaměstnanci (s celkovým počtem úvazků 165), přičemž více než 75 procent jsou vysokoškolsky vzdělaní vědečtí a odborní pracovníci, jedním ze 6 ústavů chemické sekce II. vědní oblasti o živé přírodě a chemických vědách AV ČR (www.cas.cz). Více informací naleznete ve webové aplikaci ústavu s adresou www.jh-inst.cas.cz.